

Κώστας Τζαβέλλας: Οι συντάξεις της ντροπής

Κάθε Τετάρτη στην εφημερίδα «Κόσμος»: Ένα θεατρικό έργο που αναφέρεται σε μια σημαντική στιγμή της μεταναστευτικής ιστορίας των Ελλήνων στην Αυστραλία. Το έργο του Κώστα Τζαβέλλα βασίζεται σε μια αληθινή ιστορία και είναι αφιερωμένο από τον συγγραφέα «σ' όλους τους άρρωστους, όλους τους φτωχούς, όλους τους αδύνατους που το κόλπο τους ταλαιπώρησε. Και σε όλους τους δυνατούς που είπαν όχι στο «Κόλπο». Είναι επίσης αφιερωμένο στον πατέρα του συγγραφέα με τα παρακάτω λόγια «Και... στον πατέρα μου Φώτη, τον αιώνιο φάρο της ζωής μου. Μια ταπεινή, μια ελάχιστη προσφορά. Κι... ένα συγγνώμη...». «Οι συντάξεις της ντροπής» εκδόθηκαν το 1993 σε βιβλίο με πρόλογο της Ερασμίας Γαλιατσάτου – Παπαγεωργίου (τον οποίο έχουμε ήδη δημοσιεύσει). Ευχαριστούμε θερμά τον συγγραφέα Κώστα Τζαβέλλα για την ευγενική του χειρονομία προς τους αναγνώστες μας. Μετά την ολοκλήρωση της δημοσίευσης του θεατρικού έργου θα ακολουθήσει εκτενής συνέντευξη με τον συγγραφέα που θα μας μιλήσει για την περιπέτεια της συγγραφής του βιβλίου αλλά και θα μας μεταφέρει τις σημερινές του απόψεις για το γεγονός που συντάραξε τον ελληνισμό στο τέλος της δεκαετίας του '70.

(Κάνουν σχεδόν μαζί υπόκλιση και φεύγουν αφήνοντας μόνες τις γυναίκες).

ΚΟΥΛΑ: Έλα, Μαρία, κάτσε να πούμε τα δικά μας.

ΜΑΡΙΑ: Άκου, Κούλα, δεν πρέπει να βάνεις το κεφάλι κάτω. Πάλι με χρόνια με καιρούς πάλι δικά σας θα 'ναι!

ΚΟΥΛΑ: Μακάρι να 'τανε έτσι! Όμως δεν είναι. Ξέρεις τι είναι μετά από τόσα χρόνια δουλειά, κόπους και κακοτυχίες να τα παίξεις όλα κορώνα-γράμματα; Αλλά να σου ειπώ κάτι; Εμάς μας χρειαζότανε. Ο άντρας μου το γύρευε...!

ΜΑΡΙΑ: Όχι! Μην το λές αυτό.

ΚΟΥΛΑ: Μωρέ, το γύρευε σου λέω! Ξέρεις τι είναι να είσαι μια χαρά, να μιλάς για Ελλάδα και χωρίς πολλή σκέψη να μπει στις οικοδομές;

ΜΑΡΙΑ: Πώς έγινε αυτό;

ΚΟΥΛΑ: Πες μου και εσύ; Έδωσε το λόγο του σ' ένα φίλο του χτίστη και χωρίς να το καταλάβει χιζανε 20 διαμερίσματα με \$300.000 δάνειο.

ΜΑΡΙΑ: Τί;

ΚΟΥΛΑ: Μάλιστα με \$300.000! Τότε, βλέπεις, οι εταιρείες δανείζανε λεφτά και στους γύφτους, αρκεί να βανες την υπογραφή σου.

ΜΑΡΙΑ: Δηλαδή συνεταιριστήκατε;

ΚΟΥΛΑ: Ασφαλώς. Μπήκε στις οικοδομές στηριγμένος στα λόγια ενός ψευτολόγου, ενός κλέφτη. Να πω δεν τον ήξερε; Τον ήξερε και καλά μάλιστα...

Το αποτέλεσμα; Τα χάσαμε όλα. Ασφαλώς έφταιξε και η κατάσταση. Απότομα χαθήκαν τα λεφτά. Κανένας δεν δάνειζε ούτε αγόραζε. Ο,τι χίσαμε έμεινε απούλιτο 20 μήνες. Πώς να κρατηθείς όταν οι τόκοι πήγαν 23%;

ΜΑΡΙΑ: Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τον πολέμησε και τον πολεμάει το χρήμα Τον Whitlam.

ΚΟΥΛΑ: Α, που κακό χρόνο να 'χει! Αυτός τα φταίει όλα!

ΜΑΡΙΑ: Έλα, μην το λές αυτό.

ΚΟΥΛΑ: Τι το λέω; Θα δεις, λίγα είναι τα ψωμιά του.

ΜΑΡΙΑ: Βλέπω παρακολουθείς και τα πολιτικά.

ΚΟΥΛΑ: Τον κακό μου τον καιρό! Αλλά τι να κάνω; Αυτά ακούω κάθε ημέρα.

ΜΑΡΙΑ: Πες μου τώρα, βρε Κούλα, γιατί του μπαίνεις άσχημα του Τάκη; Το ξέρεις ότι ο Τάκης είναι μάλαμα άνθρωπος, κι ό,τι έκανε για καλό σας το έκανε...

ΚΟΥΛΑ: Τι να το κάμω εγώ το «μάλαμα άνθρωπος» τώρα; Τώρα που πρέπει να βάλει το κεφάλι κάτω, ν' αλλάξει, αυτός συνεχίζει να είναι ο ίδιος. Συνεχίζει να πιστεύει ότι θ' αλλάξει τον κόσμο όλο. Να τον

κάμει τίμιο, ίσιο, ντόμπρο. Επιτρέπεται αυτός να μην τα ξέρει; Και τ' αδέρφια μου είχαν πει θα μπουν στο συνεταιρισμό, αλλά μόλις τα βάλανε κάτω το μυρίστηκαν το κακό.

ΜΑΡΙΑ: Α! Ήταν και τ' αδέρφια σου;

ΚΟΥΛΑ: Στην αρχή η ιδέα ήταν του Πάνου, αλλά μόλις κατάλαβε ότι τα πράγματα ίσως να στραβώνανε το 'σκασε. Άσ' τα, άσ' τα να παν στο γκρεμό...

ΜΑΡΙΑ: Εγώ, Κούλα, πάντως ένα ξέρω: ότι ο καλός συγγενής στην ανάγκη φαίνεται. Εσένα τ' αδέρφια σου, όλοι λένε είναι πιασμένοι καλά, έπρεπε να βοηθήσουν.

ΚΟΥΛΑ: Μα τους άφησε;

ΜΑΡΙΑ: Δεν ξέρω, αλλά οι φίλοι και οι συγγενείς τότε φαίνονται.

ΚΟΥΛΑ: Άσ' τα, ο Τάκης δεν τα πήγε ποτέ καλά μαζί τους. Κι αυτοί απ' την μεριά τους όλο νομίζουν ότι τους αποφεύγει, τους κάνει τον έξυπνο.

ΜΑΡΙΑ: Ε, αυτό μας έλειπε! Ασφαλώς είναι πιο έξυπνος. Γούστο έχει να βάλουμε τώρα τον Τάκη με τ' αδέρφια σου. Αυτός ο Γιώργης ιδιαίτερα...

ΚΟΥΛΑ: (Ζωνρά) Γιατί τί έχει ο Γιώργης;

ΜΑΡΙΑ: Άκου, Κούλα μου, και μην ανάβεις. Ο ένας είναι άντρας σου κι ο άλλος ο αδελφός σου. Αλλά πώς να το κάνουμε, ο Τάκης είναι μορφωμένος άνθρωπος, λεπτός, χρυσός άνθρωπος, ο άλλος είναι ντουβάρη, σκέτο βόδι, αμίλητο μονόχρωμο. Και να μη σου κακοφαίνεται!

ΚΟΥΛΑ: Ναι, αλλά αυτό το «ντουβάρη» έχει περιουσία και δεν χρωστάει κανενός. Και... η Ποτούλα όλο καινούργια φορέματα και δαχτυλίδια είναι. Τι να την κάνω εγώ τη μόρφωση; Όσο πιο μορφωμένος είσαι εδώ, σ' αυτή τη χώρα, τόσο κι αποτυχημένος.

ΜΑΡΙΑ: Δεν μου τα λες καλά, βρε Κούλα. Σίγουρα θα αστειεύεσαι!

ΚΟΥΛΑ: Δεν αστειεύομαι καθόλου! Η μόρφωση σου παίρνει τα μυαλιά και δεν σου φέρνει να φας. Ο Τάκης μια ζωή όλα του μυρίζανε κι όλα του βρωμάγανε. Πάντα ήθελε το όμορφο, το σωστό και το τέλει. Ο Γιώργης, Το ντουβάρη, λάντζα λάντζα, καθαριστής καθαριστής, σκατατζής σκατατζής; αρκεί να βγαίνει το μεροκάματο. Ξέρεις γιατί μπήκε ο άντρας μου στις οικοδομές;

ΜΑΡΙΑ: Γιατί;

ΚΟΥΛΑ: Για ν' αποδείξει στον εαυτό του και σε μένα ότι χαρμίστηκε μια ζωή μέσα στις γρίλες και στα Milk Bar. Ήθελε να κάνει λεφτά κυριλίστικα. Έχουν λάθος, έλεγε, όσοι λένε τους Έλληνες Fish and Chips. Οι Έλληνες ό,τι δεν θέλουν δεν κάνουν.

ΜΑΡΙΑ: Κι είχε άδικο;

ΚΟΥΛΑ: Και την φάγαμε! Και τώρα πάλι ημέρες του '50... Αλλά πες μου, βρε Μαρία, είναι σωστά όλα αυτά που είπε ο Μιχάλης;

ΜΑΡΙΑ: Κούλα, ο Μιχάλης τον λατρεύει τον Τάκη. Λες και του 'χει κάνει μάγια, ρε παιδάκι μου! Και το κορίτσι θα 'ρχόταν στο Σύννευ να το βαπτίσετε εσείς αλλά αρρώστησα εγώ. Άσε που ήρθαν ανάποδα τα πράγματα. Λοιπόν, ο Μιχάλης έχει περάσει απ' όλους τους γιατρούς και σε δυο εβδομάδες θα ξαναπάει στον Κρατικό. Σε τρεις με τέσσερις μήνες την παίρνει τη σύνταξη.

ΚΟΥΛΑ: Μα, βρε Μαρία μου, αφού δουλεύει, αφού είναι υγιέστατος.

ΜΑΡΙΑ: Και ποιος ξέρει ότι δουλεύει; Μαύρα τα παίρνει. Το επίδομα ανεργίας το παίρνει ένα χρόνο τώρα.

ΚΟΥΛΑ: Ένα χρόνο; Μα εσείς είσαοταν στην Ελλάδα.

ΜΑΡΙΑ: Το 'παιρνε ένα χρόνο. Τα 'χε ταχτοποιήσει όλα: ένας ξάδελφός του πήγαινε και έβαζε τη φόρμα.

ΚΟΥΛΑ: Μα σοβαρολογείς;

ΜΑΡΙΑ: Ε! Τι, σε δουλεύω τώρα; Όλα αυτά τα τσέκ πάνε κατ' ευθείαν στην Τράπεζα.

(Η Κούλα μένει σκεπτική. Μόνο το κεφάλι της κουνάει.)

ΚΟΥΛΑ: Κι ο δικός μου 6 μήνες δανεικά, ούτε για το νοίκι δεν είχαμε, άσε το τηλέφωνο δυο φορές μας το κόψανε.

ΜΑΡΙΑ: Και δεν πήγε στο Ταμείο Ανεργίας;

ΚΟΥΛΑ: Όχι!

ΜΑΡΙΑ: Ε! αυτό είναι βλακεία.

